

Vocabulari de matemàtiques

Llenguatges Específics
Sèrie Menor, 4

Vocabulari de matemàtiques

Revisat per Enric Crespo
professor de la Universitat de València

GENERALITAT VALENCIANA
CONSELLERIA D'EDUCACIÓ I CIÈNCIA
UNIVERSITAT DE VALÈNCIA
UNIVERSITAT D'ALACANT
UNIVERSITAT JAUME I
UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE VALÈNCIA
COLOMAR EDITORS

DIRECTOR

Josep Lacreu

DISSENYADOR DE LA PORTADA

Vicent Almar

MAQUETADOR

Donís Seguí

© D'aquesta edició: Generalitat Valenciana, Conselleria d'Educació i Ciència. Direcció General de Política Lingüística - Colomar Editors

ISBN: 84-87593-15-1

Depòsit legal: V-3142-1993

Impressió: Gràfiques Colomar S. A. Oliva (La Safor)

PRESENTACIÓ

Amb aquesta col·lecció de diccionaris, la Generalitat i les universitats valencianes volen contribuir a augmentar la presència del valencià en l'àmbit universitari. Es tracta d'una iniciativa tendent a facilitar a alumnes i professors l'assimilació del vocabulari bàsic de les diverses disciplines científiques que constitueixen la matèria curricular dels nivells superiors de l'ensenyament.

Al recer d'aquesta idea, la col·lecció s'ha dissenyat amb un format de butxaca, perquè siga una eina de consulta fàcil, que puga acompanyar els usuaris en les seues tasques de cada dia, resolent-los alguns dels problemes que es presenten fent classe, prenent apunts, etc.

Partint de la nostra realitat sociolingüística, i a fi de donar la màxima utilitat a aquests llibrets, la selecció de paraules s'ha fet des d'una doble perspectiva. En primer lloc, s'ha volgut, és clar, que hi estigueren el màxim nombre de paraules que conformen el vocabulari bàsic de cada matèria; i, en segon lloc, s'ha intentat també introduir-hi aquells mots que, per les diferències existents entre el castellà i el valencià, podien aportar una informació particularment profitosa per a evitar les interferències que inevitablement es produeixen pel contacte entre les llengües.

Jesús Huguet i Pascual
Director general de Política Lingüística

ABREVIATURES UTILITZADES

<i>adj.</i>	adjectiu	<i>m.</i>	substantiu masculí
<i>Cast.</i>	castellà	<i>p. ext.</i>	per extensió
<i>esp.</i>	especialment	<i>v. intr.</i>	verb intransitiu
<i>f.</i>	substantiu femení	<i>v. tr.</i>	verb transitiu

A

abast *f.* Conjunt de tots els valors que una funció assigna a una variable.

- *Cast.* alcance.

abelià, grup Grup commutatiu.

- *Cast.* grupo abeliano.

abscissa *f.* En coordenades cartesianes, primera de les coordenades del punt.

- *Cast.* abcisa.

acumulació, punt d' Punt en qualsevol entorn del qual hi ha més punts del conjunt de referència.

- *Cast.* punto de acumulación.

addició *f.* Suma.

- *Cast.* adición.

adherent, punt Punt que és d'acumulació o que pertany al conjunt de referència.

- *Cast.* punto adherente.

afí *adj.* **1.** Utilitzat per a caracteritzar diversos ens matemàtics. **2. espai afí** Caràcter d'un conjunt A respecte a un espai vectorial E , amb el qual es pot definir una aplicació $E \times A \rightarrow A$ tal, que per a tot parell (v, a) li correspon l'element $v + a$ de A .

- *Cast.* **1.** afín. **2.** espacio afín.

agut *adj.* Dit d'un angle menor que el recte.

- *Cast.* agudo.

aïllar *v. tr.* Fer que un element figure tot sol en un dels termes d'una equació.

- *Cast.* despejar.

aleatòria, variable Variable que pot rebre diversos valors numèrics que depenen de l'atzar.

- *Cast.* variable aleatoria.

àlgebra *f.* **1.** Part de la matemàtica que comprén l'estudi dels conjunts en els quals han sigut definides una o diverses operacions.

2. Dit d'un espai vectorial E sobre un cos commutatiu si E està dotat d'una aplicació bilineal de $E \times E$ en E .

- *Cast.* álgebra.

algorisme (o algoritme) *m.* Procediment o mètode de càlcul.

- *Cast.* algoritmo.

anàlisi matemàtica Part de la matemàtica que comprén l'estudi de les successions, sèries i funcions.

- *Cast.* análisis matemático.

anell *m.* Estructura algèbrica d'un conjunt A en el qual han sigut definides dues lleis de composició que verifiquen unes determinades propietats.

- *Cast.* anillo.

angle *m.* Regió del pla limitada per dues semirectes d'origen comú.

- *Cast.* ángulo.

aplicació *f.* Correspondència entre dos conjunts en què tot element del primer conjunt té una imatge única en el segon.

- *Cast.* aplicación.

apotema *f.* Perpendicular traçada des del centre d'un polígon regular a un costat qualsevol.

- *Cast.* apotema.

arc *m.* Porció d'una corba.

- *Cast.* arco.

àrea *f.* Nombre real que es fa correspondre a cada regió plana.

- *Cast.* área.

aresta *f.* Segment de recta format per la intersecció de dues cares contigües d'una superfície polièdrica.

- *Cast.* arista.

aritmètic -a **1.** *adj.* Relatiu a l'aritmètica. **2.** *f.* Estudi dels nombres naturals i de les operacions d'addició, subtracció, multiplicació, divisió entera, potenciació i extracció d'arrels enteres entre aquests nombres.

• *Cast.* aritmético -ca.

arrel *f.* **1.** Quantitat que, presa com a factor un cert nombre de vegades, dóna com a producte una quantitat determinada. **2.**

arrel d'una equació Valor de la quantitat desconeguda que satisfà l'equació.

• *Cast.* **1.** raíz. **2.** raíz de una ecuación.

arredonar un nombre Substituir un nombre per un altre de més simple i de valor aproximadament igual.

• *Cast.* redondear un número.

asíntota *f.* Recta a la qual s'acosta un

punt variable sobre una branca de corba quan el punt s'allunya cap a l'infinit.

• *Cast.* asíntota.

associativa, propietat Propietat que tenen moltes operacions matemàtiques per la qual, per a obtenir la composició de tres nombres, es poden compondre els dos primers i després el resultat amb el tercer, o bé compondre el primer amb la composició dels dos últims.

• *Cast.* propiedad asociativa.

axial *adj.* Relatiu a un eix.

• *Cast.* axial.

axioma *m.* Proposició que s'admet sense demostració com a punt de partida d'una teoria o una ciència.

• *Cast.* axioma.

B

baricentre *m.* En un triangle, punt d'intersecció de les mitjanes.

- *Cast.* baricentro.

base *f.* **1.** En certes figures geomètriques, línia o pla inferiors, o també els paral·lels a ell. **2. a.** En un sistema de numeració de posició, nombre d'unitats d'un ordre que componen una unitat de l'ordre superior. **b.** En un sistema de logaritmes, nombre que té per logaritme la unitat. **3. base d'una potència** Nombre que caldrà prendre com a factor tantes vegades com indica el seu exponent. **4. base d'un espai vectorial** Grup d'elements de l'espai que permet expressar tot altre element de l'espai com a combinació lineal d'aquells.

- *Cast.* **1.** i **2.** base. **3.** base de una potencia.

4. base de un espacio vectorial.

bijecció *f.* Aplicació que és injectiva i exhaustiva alhora.

- *Cast.* biyección.

binomi *m.* Expressió algebàrica formada per dos monomis separats pel signe més o pel signe menys.

- *Cast.* binomio.

bisectriu *f.* Lloc geomètric dels punts que equidisten dels costats d'un angle.

- *Cast.* bisectriz.

biunívoc -a *adj.* bijectiu -va.

- *Cast.* biunívoco -ca.

bola *f.* En un espai mètric es diu bola tancada (oberta) al conjunt de punts la distància dels quals respecte a un altre anomenat *centre* és menor o igual (estrictament menor) a un nombre real anomenat *radi*.

- *Cast.* bola.

buit, conjunt Conjunt que no conté cap element.

- *Cast.* conjunto vacío.

C

càlcul *m.* **1.** Conjunt de mètodes que, aplicats a una col·lecció de símbols o nombres, permeten obtenir-ne el resultat. **2.**

càlcul de probabilitats Part de les matemàtiques que estudia les lleis dels fenòmens que depenen de l'atzar. **3. càlcul diferencial** Part de les matemàtiques que tracta les diferències infinitament petites de les quantitats variables. **4. càlcul infinitesimal** Conjunt dels càlculs diferencial i integral. **5. càlcul numèric** Càlcul que estudia els mètodes pràctics per a obtenir solucions numèriques aproximades d'un problema matemàtic.

• *Cast.* **1.** cálculo. **2.** cálculo de probabilidades. **3.** cálculo diferencial. **4.** cálculo infinitesimal. **5.** cálculo numérico.

cardinal (d'un conjunt) *m.* Nombre d'elements d'un conjunt.

• *Cast.* cardinal (de un conjunto).

cartesianes, coordenades Sistema de coordenades on tots els eixos són perpendiculars entre ells dos a dos.

• *Cast.* coordenadas cartesianas.

catet *m.* Cadascun dels costats que formen l'angle recte d'un triangle rectangle.

• *Cast.* cateto.

centil *m.* Estadístic d'ordre que té un *u* per cent d'observacions més petites que ell.

• *Cast.* percentil.

centre *m.* Punt on es tallen els eixos de simetria d'una figura geomètrica.

• *Cast.* centro.

cercle *m.* Porció del pla que queda dins la circumferència.

• *Cast.* círculo.

cilindre *m.* Cos limitat per una superfície cilíndrica i dos plans paral·lels que la tallen.

• *Cast.* cilindro.

circumferència *f.* Conjunt de tots els punts d'un pla la distància dels quals a un punt donat del pla (*centre*) és constant.

• *Cast.* circunferencia.

classe *f.* **1.** Conjunt de tots els ens que posseeixen una característica comuna. **2. classe d'equivalència** En una relació d'equivalència es diu de cada conjunt d'elements que estan relacionats entre ells.

• *Cast.* **1.** clase. **2.** clase de equivalencia.

clausura d'un conjunt Conjunt de punts adherents d'un conjunt.

• *Cast.* clausura de un conjunto.

coeficient *m.* Nombre o paràmetre que multiplica una expressió algebraica en forma de monomi.

• *Cast.* coeficiente.

combinació *f.* En un conjunt de cardinalitat *m*, qualsevol subconjunt de *n* elements que són diferents dos a dos.

• *Cast.* combinación.

combinatòria *f.* Part de la matemàtica que estudia la formació de subconjunts partint d'un conjunt donat, considerant el nombre i l'ordenació dels seus elements.

• *Cast.* combinatoria.

commutatiu -iva *adj.* **1.** Que té la propietat commutativa. **2. propietat commutativa** Propietat d'algunes operacions segons la qual el resultat de compondre dos elements és independent de l'ordre en què se'ls compongua.

• *Cast.* **1.** conmutativo -va. **2.** propiedad

- commutativa.
- compacte, espai** Dit d'un espai topològic si, de tot recobriment obert d'ell, es pot extraure un subrecobriment finit.
- *Cast.* espacio compacto.
- complex, nombre** Nombre que pot ser expressat com a suma d'un nombre real i d'un imaginari.
- *Cast.* número complejo.
- component** *adj.* i *m.* Dit de cadascun dels elements que componen un tot.
- *Cast.* componente.
- comptar** *v.* **1.** *tr.* Determinar el nombre (d'objectes d'un conjunt) designant-los amb els nombres de la sèrie natural ascendent. **2.** *intr.* Dir els nombres enters segons l'ordre en la sèrie natural.
- *Cast.* calcular, contar.
- con** *m.* Sòlid limitat per la part d'una superfície cònica tancada (superfície lateral del con) compresa entre el vèrtex i un pla (base del con).
- *Cast.* cono.
- còncav -ava** *adj.* Que presenta una curvatura en buit (oposat a *convex*).
- *Cast.* cóncavo -va.
- congruència** *f.* Relació d'equivalència definida en un grup en la qual són equivalents els elements d'una mateixa classe residual.
- *Cast.* congruencia.
- conjugat -ada** *m.* Dit de dos nombres complexos que difereixen únicament en el signe de la part imaginària.
- *Cast.* conjugado -da.
- conjunt** *m.* Reunió d'objectes que tenen una determinada característica comuna.
- *Cast.* conjunto.
- connex, espai** Es diu d'un espai topològic que no és unió de dos oberts buits disjunts.
- *Cast.* espacio conexo.
- continu, potència del** Propietat que posseeix un conjunt quan és possible establir una bijecció entre ell i el conjunt de les parts de \mathbb{N} .
- *Cast.* potencia del continuo.
- contínua, aplicació** Aplicació entre dos espais topològics la inversa de la qual transforma els oberts del segon en oberts del primer.
- *Cast.* aplicación continua.
- convergent** *adj.* **1.** Dit de la successió que té límit. **2.** Dit de la sèrie en la qual la successió de sumes parcials té límit.
- *Cast.* convergente.
- convex -a** *adj.* Que presenta una curvatura en relleu (oposat a *còncav*).
- *Cast.* convexo -xa.
- coordenada** *f.* Cadascuna de les magnituds que determinen la posició espacial d'un element.
- *Cast.* coordenada.
- corb -a** *adj.* Desviat de la línia recta d'una manera contínua i sense formar angles.
- *Cast.* curvo -va.
- corollari** *m.* Conseqüència immediata d'un teorema o d'un postulat sense necessitat de cap prova suplementària.
- *Cast.* corolario.
- correspondència** *f.* Terna formada per dos conjunts i un subconjunt del seu producte cartesià.
- *Cast.* correspondencia.
- cos** *m.* Anell no reduït al $\{0\}$ tots els elements no nuls del qual són inversibles.
- *Cast.* cuerpo.
- cosinus** *m.* Relació entre la projecció d'un segment d'un dels costats d'un angle en l'altre i el segment mateix.
- *Cast.* coseno.
- cota inferior (i superior)** En un conjunt ordenat és un element que precedeix (o segueix) tots els d'un determinat subconjunt.
- *Cast.* cota inferior (i superior).
- covariància** *f.* En un espai probabilitzat amb dues variables aleatòries X i Y , es diu de l'esperança del producte de les variables centrades associades a X i Y .
- *Cast.* covarianza.
- cub** *m.* **1.** Poliedre regular format per sis cares quadrades. **2.** Tercera potència d'un nombre.
- *Cast.* cubo.
- curvatura** *f.* En una corba plana, límit de la raó entre la variació de la inclinació de la tangent sobre un arc donat i la longitud

d'aquest arc en fer-lo tendir a zero.

• *Cast.* curvatura.

D

dada *f.* Cadascun dels elements coneguts a partir dels quals han de ser deduïts els elements desconeguts.

- *Cast.* dato.

decimal *m.* **1.** Nom donat a l'expressió que representa un nombre fraccionari per mitjà del seu quocient. **2.** Cadascuna de les xifres que formen la part no entera de l'expressió d'un nombre fraccionari.

- *Cast.* decimal.

definició *f.* Introducció d'un nou concepte fent referència a conceptes anteriors ja definits.

- *Cast.* definición.

demostració *f.* Derivació d'un enunciat per mitjà de l'aplicació d'unes determinades regles lògiques, a partir d'uns altres enunciats.

- *Cast.* demostración.

denominador *m.* Nombre escrit sota la barra en una fracció.

- *Cast.* denominador.

dens -a *adj.* Donats dos subconjunts d'un espai topològic, es diu que un d'ells és dens en l'altre si tot punt del segon és adherent del primer.

- *Cast.* denso -sa.

derivada *f.* Atenent les funcions matemàtiques, límit cap al qual tendeix el quocient entre l'increment de la funció i el corresponent a la variable quan aquest últim tendeix a zero.

- *Cast.* derivada.

desviació típica *f.* Arrel quadrada de la variància d'una variable aleatòria.

- *Cast.* desviación típica.

determinant *m.* Valor real assignat a una matriu quadrada mitjançant una regla de càlcul característica.

- *Cast.* determinante.

diàmetre *m.* Corda que passa pel centre d'una figura.

- *Cast.* Diámetro.

diedre *m.* Conjunt de dos semiplans limitats per la mateixa recta.

- *Cast.* diedro.

diferencial 1. *adj.* Funció lineal definida pel producte de la derivada d'una funció en un punt i pel valor dx definit en 2. **2.** *f.* Diferència infinitament petita d'una variable. **3.** Es diu de diversos conceptes lligats al càlcul diferencial.

- *Cast.* diferencial.

dígit *m.* Cadascun dels símbols que s'empra en un sistema de numeració.

- *Cast.* dígito.

dimensió *f.* **1.** Mesura segons una línia (la llargària, l'alçària, l'amplària, el gruix) d'un cos. **2.** En un espai vectorial, cardinal d'una base si aquesta és finita.

- *Cast.* dimensión.

discret -a *adj.* Dit de la magnitud o la funció que només pot adquirir un determinat conjunt de valors.

- *Cast.* discreto -ta.

disjunt *adj.* Dit de dos conjunts amb intersecció buida.

- *Cast.* disjunto.

distància *f.* **1.** Longitud del segment de recta comprés entre dos punts de l'espai. **2.** Donat un conjunt E , es diu de la funció $d: E^2 \rightarrow R$ que verifica les propietats com-

mutativa i triangular, i on $d(x,y)=0 \leftrightarrow x=y$.

- *Cast.* distancia.

distribució *f.* Donada una variable aleatòria sobre un espai probabilitzat amb un conjunt de valors numerable, es diu de la funció definida per la probabilitat de la inversa de la variable aleatòria.

- *Cast.* distribución.

divergent *adj.* Oposat a *convergent*.

- *Cast.* divergente.

divisió *f.* Operació aritmètica que consisteix, donat dos nombres a (el dividend) i b (el divisor), a trobar un nombre c (el quocient) tal que el producte $b \times c$ siga igual a a .

- *Cast.* división.

divisor *m.* **1.** Submúltiple. **2.** Nombre o polinomi que en divideix un altre. **3.**

màxim comú divisor El més gros dels nombres que divideixen exactament dues o més quantitats.

- *Cast.* **1.** i **2.** divisor. **3.** máximo común divisor.

domini de definició Conjunt dins del qual pren els valors la variable independent d'una funció.

- *Cast.* dominio de definición.

domini d'integritat Anell commutatiu sense divisors de zero.

- *Cast.* dominio de integración.

dual *adj.* Terme emprat en diversos conceptes matemàtics en el sentit genèric d'*oposat*.

- *Cast.* dual.

E

eix *m.* **1.** Recta imaginària que gaudeix de certes propietats respecte a un sistema. **2.** Cadascuna de les rectes a la qual ens referim per tal de fixar posicions.

- *Cast.* eje.

element *m.* Cadascun dels ens que pertanyen a un conjunt.

- *Cast.* elemento.

elevant *v. tr.* **1.** Augmentar en intensitat, grau, etc. **2. elevar a una potència** Obtenir la potència d'un nombre.

- *Cast.* **1.** elevar. **2.** elevar a una potencia.

el·lipse *f.* Corba tancada, intersecció d'una superfície cònica amb un pla que no és paral·lel a la generatriu d'aquella ni a l'eix.

- *Cast.* elipse.

enèsim -a **1.** *adj.* En una sèrie o successió indefinides, dit del terme que ocupa un lloc general indeterminat. **2.** Dit de cadascuna de les parts d'una quantitat dividida en n parts iguals. **3.** Dit d'una potència, arrel, ordre de derivació, etc., indeterminats.

- *Cast.* enésimo -ma.

enter, nombre Nombre que determina quantitats no fraccionables en parts més petites que la unitat.

- *Cast.* número entero.

entorn *m.* En un espai topològic, es diu que un conjunt és un entorn d'un punt si conté un obert que enclou el punt.

- *Cast.* entorno.

envoltant *adj.* Es diu de diversos ens matemàtics que envolten.

- *Cast.* envolvente.

equació *f.* **1.** Igualtat entre dues expressions matemàtiques que contenen alguna varia-

ble. **2. sistema d'equacions** Conjunt d'equacions que han de ser satisfetes per un mateix conjunt de valors de les variables.

- *Cast.* **1.** ecuación. **2.** sistema de ecuaciones.

equidistant *adj.* Que és a la mateixa distància.

- *Cast.* equidistante.

equilàter -a *adj.* Dit de l'ens geomètric que té els seus costats iguals.

- *Cast.* equilátero -ra.

equivalència, relació d' Relació binària entre els elements d'un conjunt que verifica les propietats reflexiva, simètrica i transitiva.

- *Cast.* relación de equivalencia.

equivalent *adj.* **1.** Que té el mateix valor. **2.** Dit dels elements que pertanyen a la mateixa classe d'equivalència.

- *Cast.* equivalente.

error *m.* Diferència entre el resultat de la mesura experimental d'una magnitud i el seu valor real.

- *Cast.* error.

escalé -ena *adj.* Dit del triangle que té els tres costats desiguals.

- *Cast.* escaleno -na.

esfera *f.* Cos limitat per una superfície tots els punts de la qual equidisten d'un punt anomenat *centre*.

- *Cast.* esfera.

espai *m.* **1.** Medi de referència indefinit de tres dimensions, l'estudi del qual és objecte de la geometria clàssica. **2.** Terme aplicat a diverses classes de conjunts.

- *Cast.* espacio.

esperança matemàtica Valor mitjà que pot prendre una variable aleatòria X .

- *Cast.* esperanza matemàtica.

espiral *f.* Corba plana descrita per un punt que gira al voltant d'un punt fix allunyant-se contínuament segons una llei característica per a cada tipus d'espiral.

- *Cast.* espiral.

estadístic -a *adj.* i *m.* i *f.* **1. adj.** Relatiu o pertanyent a l'estadística o les estadístiques. **2. m.** Valor que es calcula mitjançant les dades d'una mostra i que serveix per a estimar un paràmetre de la població mare. **3. f.** Ciència, mètode, tècniques, que permeten estudiar numèricament els fenòmens col·lectius incompletament coneguts. **4.** Conjunt de dades i fets aplegats, classificats i computats. **5. estimació estadística a.** Recerca del valor dels paràmetres d'una distribució d'una població a partir de les observacions d'una mostra. **b.** Valor donat pel mètode d'estimació emprat.

- *Cast.* **1.** estadístico -ca. **2.** estadístico. **3.** i **4.** estadística. **5.** estimación estadística.

estocàstic -a *adj.* Que depèn de l'atzar.

- *Cast.* estocástico -ca.

estructura *f.* Conjunt en què s'ha definit una o més lleis de composició.

- *Cast.* estructura.

exacte -ta *adj.* Absolutament conforme amb la veritat.

- *Cast.* exacto -ta.

excèntric -a *adj.* Que no té el mateix centre.

- *Cast.* excéntrico -ca.

exponent *m.* Nombre de vegades que es multiplica per ella mateixa la base d'una potència quan l'exponent és un nombre natural.

- *Cast.* exponente.

extensió *f.* Ampliació d'un ens matemàtic a un cos de format superior.

- *Cast.* extensión.

exterior **1. a.** *adj.* Situat fora d'un cos. **b. m.** **exterior d'un conjunt** En un espai topològic i relatiu a un conjunt determinat, dit dels punts que pertanyen a l'interior del conjunt complementari.

- *Cast.* **1.** exterior. **2.** exterior de un conjunto.

extrapolació *f.* Prolongació d'una llei fora dels límits on ha sigut determinada.

- *Cast.* extrapolación.

F

factor *m.* Cadascun dels ens que, multiplicats entre ells, formen un producte.

- *Cast.* factor.

factorial **1.** *adj.* Relatiu al factor. **2.** *f.* Producte dels nombres naturals consecutius, des de l'1 fins a un nombre n fixat.

- *Cast.* factorial.

feix *m.* Conjunt de superfícies o línies d'equació $f + \lambda \square = 0$, on $f = 0$ i $\square = 0$ són les equacions de dos elements qualsevol del feix, els quals es prenen com a generatrius, i λ és un paràmetre.

- *Cast.* haz.

finit -a *adj.* **1.** Que té límits definits. **2. conjunt finit** Conjunt que no és equipotent a cap dels seus subconjunts propis.

- *Cast.* **1.** finito -ta. **2.** conjunto finito.

focus *m.* Punt on naix o d'on procedeix una cosa expandible de diversos punts.

- *Cast.* foco.

folgança *f.* Amplària excessiva.

- *Cast.* holgura.

fórmula *f.* Expressió d'una relació entre di-

ferents magnituds mitjançant símbols.

- *Cast.* fórmula.

fracció *f.* Expressió de la forma n/m , on n i m són elements d'un domini d'integritat, amb la condició que m siga diferent de 0.

- *Cast.* fracción.

freqüència *f.* En una distribució estadística, quocient entre el nombre dels individus que presenten un cert caràcter observat i el nombre que comprén totes les observacions.

- *Cast.* frecuencia.

frontera *f.* Conjunt de punts que separa l'interior i l'exterior d'una regió, de manera que qualsevol entorn d'un punt de la frontera conté punts de l'interior i de l'exterior.

- *Cast.* frontera.

funció *f.* Aplicació.

- *Cast.* función.

fus *m.* Porció d'una superfície de revolució compresa entre dos plans meridians.

- *Cast.* huso.

G

generar *v. tr.* Obtenir una línia, una figura, un cos, per moviment de punts o línies.

- *Cast.* generar.

generatriu *f.* Línia generadora.

- *Cast.* generatriz.

geodèsica *f.* Línia de mínima longitud entre dos punts d'una superfície que és continguda en aquesta.

- *Cast.* geodésica.

geometria *f.* Part de la matemàtica basada en la intuïció d'espai.

- *Cast.* geometría.

geomètric -a *adj.* **1.** Relatiu a la geometria. **2. successió geomètrica** Successió numèrica on cada terme és el producte de l'anterior per un valor constant.

- *Cast.* **1.** geométrico -ca. **2.** sucesión geométrica.

gir *m.* Rotació.

- *Cast.* giro.

gradient *m.* Donada una funció diferenciable en un espai vectorial, és el vector que té com a components les derivades

parcials.

- *Cast.* gradiente.

graf *m.* **1.** Ens constituït per un conjunt i una correspondència *d'aquest* en si mateix. **2.** Subconjunt del producte cartesià de dos conjunts.

- *Cast.* grafo.

gràfica *m.* Dibuix representatiu d'un conjunt de dades estadístiques.

- *Cast.* gráfico -ca.

grau *m.* Unitat de mesura d'angles.

- *Cast.* grado.

grup *m.* Conjunt on hi ha definida una operació interna que té tres propietats: *associativa*, existència d'*element neutre* i existència d'*element simètric* per a qualsevol element del conjunt.

- *Cast.* grupo.

guarisme *m.* Xifra.

- *Cast.* guarismo.

guerxat -ada (o **guerxo -a**) *adj.* Dit de la corba o del polígon que no són en un pla.

- *Cast.* alabeado -da.

H

hèlix *f.* Corba tal que la seua tangent forma un angle constant amb l'eix.

- *Cast.* hélice.

hermitià -ana *adj.* Dit de la matriu en que els elements de la diagonal principal són reals i els simètrics respecte a ells són complexos-conjugats.

- *Cast.* hermítico -ca.

hexadecimal *adj.* Sistema de numeració de base setze.

- *Cast.* hexadecimal.

hexaedre *m.* Poliedre de sis cares.

- *Cast.* hexaedro.

hexàgon *m.* Polígon de sis angles.

- *Cast.* hexágono.

hipèrbola (o **hipèrbole**) *f.* Corba oberta, intersecció d'un con de revolució amb un pla que forma amb l'eix d'aquell un angle més menut que amb la generatriu.

- *Cast.* hipérbola.

hiperplà *m.* En un espai vectorial n -dimensional, es diu dels subespais vectorials de dimensió $n-1$.

- *Cast.* hiperplano.

hipotenusa *f.* Costat d'un triangle rectangle oposat a l'angle recte.

- *Cast.* hipotenusa.

hipòtesi *f.* Proposició acceptada independentment de la seua veritat o falsedat, de la qual es pot deduir un conjunt de conseqüències.

- *Cast.* hipótesis.

histograma *m.* Representació gràfica, formada per rectangles, de les freqüències d'una variable.

- *Cast.* histograma.

homogeni -ènia *adj.* **1.** Dit del polinomi que té tots els termes del mateix grau. **2.** Dit del sistema d'equacions lineals on tots els termes independents són nuls. **3.** Aplicat a diversos ens matemàtics com a generalització d'aquests significats.

- *Cast.* homogéneo -a.

homotècia *f.* Transformació geomètrica on cada punt A i la seua imatge A' són alineats amb un punt fix O i els segments OA i OA' compleixen la relació $OA' = k \times OA$, on k , per a cada homotècia, és una constant real.

- *Cast.* homotecia.

horitzontal *adj.* i *f.* Dit d'allò que és perpendicular a la vertical.

- *Cast.* horizontal.

ideal *m.* Subconjunt I d'un anell A on I és un subgrup de A respecte a l'addició; i, per a qualsevol element $a \in I$ i $b \in A$, $a*b \in I$ i $b*a \in I$.

- *Cast.* ideal.

idempotent *adj.* Dit de l'element que, per a una determinada operació, compleix $a*a=a$.

- *Cast.* idempotente.

identitat *f.* **1.** Aplicació idèntica. **2.** Equació satisfeta per a qualsevol dels valors de les variables.

- *Cast.* identidad.

imaginari, nombre Nombre de la forma ib , on b és un nombre real i $i^2 = -1$.

- *Cast.* número imaginario.

imatge *f.* **a.** Conjunt imatge. **b.** Cadascun dels elements d'un conjunt imatge.

- *Cast.* imagen.

implicació *f.* Relació formal consistent en el fet que una idea o proposició n'implica una altra.

- *Cast.* implicación.

implícit -a *adj.* **1.** Dit d'allò que s'entén inclòs sense ser expressat formalment. **2.**

funció implícita Funció que no té aïllada la variable dependent.

- *Cast.* **1.** implícito -ta. **2.** función implícita.

increment *m.* Augment que experimenta una variable.

- *Cast.* incremento.

inducció *f.* **1.** Raonament mitjançant el qual es remunta de la part al tot, dels fets a la llei que impliquen. **2.** Mètode per a demostrar la validesa d'una successió

numerable de proposicions.

- *Cast.* inducción.

inequació *f.* Desigualtat entre dues expressions algebraïques que es compleix per a certs valors de les seues variables.

- *Cast.* inecuación.

infinit -a **1.** *adj.* Dit del conjunt que pot ser posat en correspondència bijectiva amb un subconjunt estrictament seu. **2.** *adj.* i *m.* Dit d'un valor més gran que qualsevol altre que es puga donar.

- *Cast.* infinito -ta.

infinitèsim *m.* Funció real de variable real que té per límit zero.

- *Cast.* infinitésimo.

inflexió *f.* Canvi en el sentit de la concavitat d'una corba.

- *Cast.* inflexión.

injecció *f.* Aplicació injectiva.

- *Cast.* inyección.

injectiu -iva *adj.* Dit d'una correspondència quan elements diferents tenen imatges diferents.

- *Cast.* inyectivo -va.

integrable *adj.* Susceptible d'integració.

- *Cast.* integrable.

integral **1.** *adj.* Relatiu a la integració. **2.** *f.* Resultat de la integració d'una funció. **3.**

Solució d'una equació diferencial. **4. càlcul integral** *m.* Part de l'anàlisi matemàtica que s'ocupa dels problemes relacionats amb les integrals. **5. integral definida** *f.* Límit, si n'hi ha, de la suma $\sum f(e_i) (x_i - x_{i-1})$, en tendir a zero el més gran dels nombres $(x_i - x_{i-1})$, on $a=x_0 < x_1 < x_2 < \dots < x_{n-1} < x_n=b$, és una partició de l'interval real $[a,b]$ on està defi-

nida la funció $f(x)$, i e_i és un punt interior del segment $[x_{i+1}, x_i]$. **6. integral indefinida** Funció primitiva.

• *Cast.* **1.**, **2.** i **3.** integral. **4.** cálculo integral. **5.** integral definida. **6.** integral indefinida.

integrar *v. tr.* **1.** Fer una integració. **2.** Resoldre una equació diferencial.

• *Cast.* integrar.

interior *adj.* **1.** Situat a la part de dins d'una cosa. **2. punt interior d'un conjunt** *m.* Punt que té algun entorn completament contingut en el conjunt de referència.

• *Cast.* **1.** interior. **2.** punto interior de un conjunto.

interpolació *f.* Procediment que, donats els valors d'una funció en una sèrie de punts, permet calcular, aproximadament, els valors de la funció en punts intermedis als donats.

• *Cast.* interpolación.

intersecció *f.* Conjunt format per elements que pertanyen alhora a dos o més conjunts.

• *Cast.* intersección.

interval *m.* Donats dos nombres reals, conjunt de nombres reals compresos entre ells.

• *Cast.* intervalo.

invers -a *adj.* **1.** Dit de les figures geomètriques entre les quals es pot establir una inversió. **2. funció inversa d'una funció** És una funció tal que aplicada sobre la imatge de la funció primitiva ens dona

l'element original.

• *Cast.* **1.** inverso -sa. **2.** función inversa de una función.

inversió *f.* Transformació geomètrica on cada punt A i la seua imatge A' són alineats amb un punt fix O i els segments OA i OA' compleixen la relació $OA' = k \cdot OA$, on k , per a cada inversió, és una constant real.

• *Cast.* inversión.

irracional, nombre Nombre real no racional.

• *Cast.* número irracional.

isogonal *adj.* **1.** Dit de les figures que tenen angles iguals. **2.** Dit de la transformació que conserva els angles.

• *Cast.* isogonal.

isometria *f.* Aplicació d'un espai mètric en ell mateix que conserva la distància.

• *Cast.* isometría.

isomorf -a *adj.* Dit de les estructures algèbriques entre les quals es pot establir un isomorfisme.

• *Cast.* isomorfo -fa.

isomorfisme *m.* Morfisme bijectiu.

• *Cast.* isomorfismo.

isòsceles *adj.* Dit dels triangles i els trapezis que tenen dos costats iguals.

• *Cast.* isósceles.

iteració, procés d' Procés d'aproximació que permet arribar a un resultat suficientment bo en un càlcul, repetint-lo amb dades com més va més aproximades.

• *Cast.* proceso de iteración.

J

jocs, teoria dels Teoria matemàtica que analitza el comportament òptim dels diversos jugadors davant de les possibles es-

tratègies que es poden aplicar per a la resolució guanyadora del conflicte (joc).

- *Cast.* teoría de juegos.

L

lema *m.* Proposició que precedeix un teorema i que és utilitzada en la demostració d'aquest.

- *Cast.* lema.

límit *m.* Valor al qual una successió o una funció pot acostar-se tant com calga.

- *Cast.* límite.

lineal *adj.* **1.** Dit de la funció, l'equació, el sistema d'equacions, etc., en què intervenen només polinomis de primer grau. **2.** Dit de l'equació diferencial que és lineal respecte a la funció incògnita i a les seues derivades. **3. combinació lineal** En un espai vectorial, suma de vectors cadascun dels quals té un determinat coeficient esca-

lar.

- *Cast.* **1.** i **2.** lineal. **3.** combinación lineal.

línia *f.* Conjunt de punts del pla o de l'espai que són la imatge, per una aplicació contínua, del conjunt dels nombres reals.

- *Cast.* línea.

lleï *f.* Regla, fórmula o relació que és satisfeta pels valors d'una variable, els termes d'una sèrie, etc.

- *Cast.* ley.

logaritme *m.* Donat un nombre b real, positiu i distint d'1, i un nombre qualsevol n real i positiu, nombre a tal que $b^a = n$.

- *Cast.* logaritmo.

M

mantissa *f.* Part decimal d'un logaritme decimal.

- *Cast.* mantisa.

matemàtica *f.* Ciència que estudia les propietats dels nombres, de les figures, dels conjunts, de les operacions, de les funcions, etc.

- *Cast.* matemática.

matriu *f.* Conjunt de nombres o símbols algebriacs col·locats en línies horitzontals i verticals i disposats en forma de rectangle.

- *Cast.* matriz.

màxim -a **1.** *adj.* i *m.* Que ateny el valor o el grau més gran possible. **2.** En un conjunt ordenat, dit de l'únic element que és més gran que cadascun dels altres elements del conjunt. **3. màxim relatiu** Valor que pren una funció en un punt *a* quan aquest és el més gran dels valors que ateny la funció en els punts immediatament pròxims al punt *a*.

- *Cast.* **1.** i **2.** máximo -ma. **3.** máximo relativo.

maximal *adj.* i *m.* Dit de l'element *a* d'un conjunt ordenat *C* tal, que no hi ha en *C* cap altre element que siga major que *a*.

- *Cast.* maximal.

mediana *f.* Donat *n* valors o observacions, aquell valor amb la propietat que les probabilitats d'obtenir un valor a la dreta i a l'esquerra són iguals.

- *Cast.* mediana.

mediatriu *f.* Lloc geomètric dels punts del pla que equidisten de dos extrems d'un segment.

- *Cast.* mediatriz.

meitat *f.* Cadascuna de les dues parts iguals

en què és dividit un tot.

- *Cast.* mitad.

membre *m.* **1.** Element d'un conjunt. **2.** En una igualtat o en una desigualtat, expressió matemàtica escrita a l'esquerra o bé a la dreta del signe representatiu de la igualtat o de la desigualtat.

- *Cast.* miembro.

menor **1.** *adj.* Més xicotet. **2.** *m.* Donada una matriu, qualsevol determinant de la matriu quadrada que s'obté en suprimir un cert nombre de files i de columnes de la matriu inicial.

- *Cast.* menor.

menys *m.* Signe de la subtracció i dels nombres negatius (-).

- *Cast.* menos.

més *m.* Signe de l'addició i dels nombres positius (+).

- *Cast.* más.

mesurar *v. tr.* Comparar una quantitat amb una altra de la mateixa espècie que es pren com a unitat o patró.

- *Cast.* medir.

mètric -a **1.** *adj.* Relatiu al metre. **2.** *f.* Distància. **3. espai mètric** *m.* Espai topològic que té la topologia definida per una distància.

- *Cast.* **1.** métrico -ca. **2.** métrica. **3.** espacio métrico.

mida *f.* **1.** Mesura, especialment lineal. **2.** Unitat de mesura amb exclusió de les de capacitat i de pes.

- *Cast.* medida.

mínim -a **1.** *adj.* i *m.* Que ateny el valor o el grau més xicotet possible. **2.** En un conjunt

ordenat, dit de l'únic element que és més xicotet que cadascun dels altres elements del conjunt. **3. mínim relatiu** Valor que pren una funció en un punt a quan aquest és el menor dels valors que ateny la funció en els punts immediatament pròxims al punt a .

• *Cast.* **1.** i **2.** mínimo -ma. **3.** mínimo relativo.

minimal *adj.* i *m.* Dit de l'element a d'un conjunt ordenat C tal que no existeix en C cap altre element que siga menor que a .

• *Cast.* minimal.

mitjà -ana **1.** *adj.* Que és igualment lluny dels dos extrems. **2.** *f.* Donat n valors o observacions, valor x definit com la suma de tots ells dividida pel seu nombre. **3.** *f.* En un triangle, segment que va d'un vèrtex al centre del costat oposat.

• *Cast.* **1.** medio -ia. **2.** media. **3.** mediana.

moda *f.* Donat un conjunt de dades o observacions, valor de l'observació més freqüent.

• *Cast.* moda.

mòdul *m.* **1.** Norma d'un vector. **2.** Nombre que s'utilitza per a definir una congruència. **3.** Conjunt proveït d'una operació interna i d'una llei externa sobre un anell unitari i commutatiu que verifiquen unes determinades propietats.

• *Cast.* módulo.

monomi *m.* Polinomi en el qual només un coeficient és distint de zero.

• *Cast.* monomio.

monòton -a *adj.* **1.** Dit de l'aplicació entre dos conjunts ordenats que és creixent o bé decreixent. **2.** Dit d'una successió de nombres o de funcions que és creixent o decreixent.

• *Cast.* monótono -na.

morfisme *m.* Aplicació f entre dos conjunts dotats d'estructura algebraica que conserva les operacions.

• *Cast.* morfismo.

mostra *f.* Fracció d'una població estadística, triada de manera que siga ben representativa i utilitzada per a càlculs referits al tot de què formen part.

• *Cast.* muestra.

múltiple *m.* **1.** Donat un nombre enter a , nombre m tal que és $m = n \times a$, sent n un nombre natural. **2. mínim comú múltiple** El més xicotet dels nombres enters (o polinomis) que són múltiples de dos o més nombres enters (o polinomis) donats.

• *Cast.* **1.** múltiplo. **2.** mínimo común múltiplo.

multiplicació *f.* **1.** Operació aritmètica que, donats dos nombres naturals a i b , consisteix a trobar un nombre que és el resultat de sumar b vegades el nombre a . **2.** Producte. **3.** Nom que, per analogia en la notació, es dóna en certes operacions entre ens matemàtics.

• *Cast.* multiplicación.

N

natural, nombre Nombre que serveix per a comptar els elements d'un conjunt.

- *Cast.* número natural.

negatiu -iva *adj.* **1.** Dit del nombre i de la magnitud menor que zero. **2.** Dit del signe menys (-).

- *Cast.* negativo -va.

neperià -ana *adj.* Dit del logaritme de base e .

- *Cast.* neperiano -na.

neutre *m.* Element que, operat amb un altre, no l'altera.

- *Cast.* neutro.

nombre *m.* Resultat de comptar les coses que formen un agregat o qualsevol dels ens abstractes que resulten de generalitzar aquest concepte.

- *Cast.* número.

normal *adj.* Perpendicular.

- *Cast.* normal.

normat, espai Espai vectorial dotat d'una

funció anomenada *norma*.

- *Cast.* espacio normado.

notació *f.* Conjunt de símbols utilitzat per a representar els ens i les operacions matemàtiques.

- *Cast.* notación.

nucli *m.* En un morfisme $f:A \rightarrow B$, subconjunt de A format per tots els elements la imatge dels quals és element neutre de B .

- *Cast.* núcleo.

nul nul·la *adj.* Que val zero.

- *Cast.* nulo -la.

numerable *adj.* Que té el cardinal de N .

- *Cast.* numerable.

numerador *m.* Primer element de la parella ordenada de nombres que formen una fracció.

- *Cast.* numerador.

número *m.* Nombre amb què una cosa és designada dins d'una col·lecció.

- *Cast.* número.

O

obert -a *adj.* Cadascun dels elements d'una topologia.

- *Cast.* abierto -ta.

oblic -iqua *adj.* **1.** Dit de les rectes i dels plans que no són perpendiculars ni paral·lels entre ells. **2.** En general, dit de diversos cossos geomètrics amb aparença obliqua.

- *Cast.* oblicuo -cua.

obtús -usa *adj.* Dit d'un angle més obert que un angle recte.

- *Cast.* obtuso -sa.

octaedre *m.* Poliedre de vuit cares triangulars.

- *Cast.* octaedro.

operació *f.* Aplicació del producte cartesià de dos conjunts en un altre conjunt.

- *Cast.* operación.

ordenada *f.* En coordenades cartesianes, la segona coordenada d'un punt.

- *Cast.* ordenada.

ordenar *v. tr.* Definir en un conjunt una

relació d'ordre.

- *Cast.* ordenar.

ordre *m.* **1.** Utilitzat per a diversos ens matemàtics, en general grau absolut respecte a una determinada propietat. **2. relació d'ordre** Relació binària entre els elements d'un conjunt que és reflexiva, antisimètrica i transitiva.

- *Cast.* **1.** orden. **2.** relación de orden.

origen *m.* **1.** Zero en una escala qualsevol. **2.** Punt on es tallen els eixos i els plans d'un sistema de coordenades.

- *Cast.* origen.

ortogonal *adj.* **1.** Que forma angles rectes. **2.** En un espai vectorial que té definit un producte escalar, dit de dos vectors a i b tals que $a \times b = 0$.

- *Cast.* ortogonal.

ortonormal *adj.* Dit del subconjunt ortogonal de vectors la norma dels quals és la unitat.

- *Cast.* ortonormal.

P

paràbola *f.* Corba oberta, intersecció d'una superfície cònica amb un pla paral·lel a una de les generatrius.

- *Cast.* parábola.

paral·lel -a *adj.* **1.** Dit dels plans que o bé coincideixen, o bé no tenen cap punt en comú. **2.** Dit d'una recta o un pla que o bé la recta és continguda en el pla, o bé no tenen cap punt en comú. **3.** Dit de les rectes que tenen la mateixa direcció.

- *Cast.* paralelo -la.

paràmetre *m.* Constant arbitrària cadascun dels valors particulars de la qual caracteritza un membre particular d'un sistema.

- *Cast.* parámetro.

parcial, derivada En una funció de diverses variables, es diu de la derivada en la direcció d'alguna d'elles.

- *Cast.* derivada parcial.

parell -a **1.** *adj.* Igual o semblant (parlant de dos). **2.** *f.* Conjunt que consta només de dos elements.

- *Cast.* **1.** par. **2.** pareja.

partició d'un conjunt Família de subconjunts d'un conjunt donat tal que dos subconjunts qualssevol de la família tenen intersecció buida i la reunió de tota la família és el conjunt donat.

- *Cast.* partición de un conjunto.

pendent d'una recta en un punt Es diu del valor de la funció tangent de l'angle que la recta forma amb l'eix d'abscisses.

- *Cast.* pendiente.

percentatge *m.* Tant per cent.

- *Cast.* porcentaje.

percentil *m.* Centil.

- *Cast.* percentil.

perímetre *m.* Longitud del contorn d'una figura plana.

- *Cast.* perímetro.

període *m.* Nombre característic de cada fracció periòdica o bé de cada funció periòdica.

- *Cast.* periodo.

periòdic -a *adj.* **1.** Que consta de períodes. **2. fracció periòdica** Fracció que té una expressió decimal que conté un grup de xifres (anomenades *període*) que es repeteixen indefinidament.

- *Cast.* **1.** periódico -ca. **2.** fracción periódica.

permutació *f.* Aplicació bijectiva d'un conjunt de n elements sobre ell mateix.

- *Cast.* permutación.

perpendicular *adj.* i *f.* Dit d'un ens matemàtic que forma un angle recte amb un altre.

- *Cast.* perpendicular.

piràmide *f.* Poliedre que té per base un polígon qualsevol i les altres cares del qual són triangles que tenen un vèrtex comú.

- *Cast.* pirámide.

pla plana **1.** *adj.* **a.** Que té tots els elements situats en un pla. **b.** Dit de la geometria o trigonometria que tracten figures planes, angles plans. **2. pla de coordenades** Cadascun dels tres plans que es tallen en un punt i que serveixen per a fixar la posició de qualsevol punt de l'espai.

- *Cast.* **1.** plano -na. **2.** plano de coordenadas.

pol *m.* **1.** En una esfera o en qualsevol

- superfície de revolució, cadascun dels extrems de l'eix de revolució. **2.** Origen d'un sistema de coordenades polars.
- *Cast.* polo.
- poliedre** *m.* Sòlid limitat per quatre o més polígons anomenats *cares*.
- *Cast.* poliedro.
- polígon** *m.* Figura plana i tancada formada per segments.
- *Cast.* polígono.
- polinomi** *m.* Suma formal de productes de nombres per elements anomenats *variables*, als quals s'atribueix només les propietats algèbriques simples.
- *Cast.* polinomio.
- positiu -iva** *adj.* **1.** Dit de la direcció, la superfície, etc., oposada a la corresponent negativa, en relació amb un origen, fixats convencionalment. **2. a.** Dit del nombre i de la magnitud més grans que zero. **b.** Dit del signe més (+).
- *Cast.* positivo -va.
- potència** *f.* **1.** En una inversió, nom de la constant *k*. **2.** Donats un nombre *a*, anomenat *base*, i un nombre natural *n*, anomenat *exponent*, producte a^n de *n* factors iguals a *a*.
- *Cast.* potencia.
- primer, nombre** **1.** Nombre enter que no més és divisible per ell mateix i per la unitat. **2. nombres primers entre ells** Nombres que no tenen altre divisor comú que la unitat.
- *Cast.* **1.** número primo. **2.** números primos entre sí.
- primitiva** *adj.* Donada una funció *g*, dit de la funció *f* tal que la seua derivada és igual a *g*.
- *Cast.* primitiva.
- prisma** *m.* Poliedre que té dues cares iguals i paral·leles, les altres cares sent paral·lelograms.
- *Cast.* prisma.
- probabilitat** *f.* Concepte que permet expressar quantitativament el caràcter aleatori d'un esdeveniment o fenòmen que es creu que pot succeir.
- *Cast.* probabilidad.
- producte** *m.* **1.** Generalment, nom que s'assigna a la segona llei de composició d'un conjunt. **2.** El resultat de compondre dos elements d'un conjunt segons un producte.
- *Cast.* producto.
- progrèssió** *f.* Successió de nombres cadascun dels quals és relacionat amb l'anterior segons una llei molt simple.
- *Cast.* progresión.
- projecció** *f.* **1.** Sistema de representació utilitzat per a obtenir sobre un pla la imatge dels objectes. **2. projecció ortogonal** Projecció que té les línies projectants perpendiculars al pla de projecció.
- *Cast.* **1.** proyección. **2.** proyección ortogonal.
- proporció** *f.* Igualtat de dues raons, fraccions o quocients.
- *Cast.* proporción.
- punt** *m.* Qualsevol dels elements d'un espai.
- *Cast.* punto.

Q

quadrant *m.* **1.** La quarta part d'una circumferència. **2.** Sector circular corresponent a un quadrant. **3.** Cadascuna de les quatre parts en què un pla és dividit per dos eixos de coordenades rectangulars.

• *Cast.* cuadrante.

quadrat -ada **1.** *adj.* En forma de quadrat. **2.** *m.* Quadrilàter amb els quatre costats iguals i els quatre angles iguals rectes.

• *Cast.* cuadrado -da.

quadràtic -a *adj.* **1.** De segon grau. **2.** **forma quadràtica** Polinomi homogeni de segon grau.

• *Cast.* **1.** cuadrático -ca. **2.** forma cuadrática.

quadrilàter *m.* Polígon que té quatre costats.

• *Cast.* cuadrilátero.

quantificador *m.* Qualsevol dels símbols que, en l'escriptura formal, precedeixen les funcions proposicionals.

• *Cast.* cuantificador.

quantitat *m.* Qualsevol expressió aritmètica, algèbrica o analítica a la qual s'atribueix un valor.

• *Cast.* cantidad.

quocient *m.* Nombre que resulta de la divisió d'un nombre (*dividend*) per un altre (*divisor*).

• *Cast.* cociente.

R

racional *adj.* **1.** Dit de l'expressió algèbrica que no conté cap radical. **2. nombre racional** Conjunt de fraccions equivalents que representen una mateixa quantitat, entera o no.

- *Cast.* **1.** racional. **2.** número racional.

racionalitzar *v. tr.* Donat un quocient de nombres reals, multiplicar numerador i denominador per un mateix nombre de tal manera que el denominador esdevinga racional.

- *Cast.* racionalizar.

radi *m.* Distància del centre d'un cercle o d'una esfera a qualsevol punt de la circumferència o de la superfície esfèrica, respectivament.

- *Cast.* radio.

radiant *m.* Unitat de mesura d'angles, equivalent a l'angle en el centre, al qual correspon una longitud d'arc de circumferència igual al radi.

- *Cast.* radián.

radical **1.** *m.* Signe $\sqrt{\quad}$ emprat per a indicar l'arrel enèsima d'una quantitat o expressió. **2.** *adj.* Dit de la quantitat o expressió afectades pel signe $\sqrt{\quad}$.

- *Cast.* radical.

radicand *m.* En un radical, expressió que hi ha dins del signe radical.

- *Cast.* radicando.

rang *m.* **1.** Conjunt de valors que pren una determinada funció. **2. rang d'una matriu** Ordre del més gran determinant no nul extret d'ella.

- *Cast.* **1.** rango. **2.** rango de una matriz.

raó *f.* **1. a.** Quocient entre dues quantitats.

b. En una progressió, quantitat que amb l'operació corresponent permet obtenir a partir d'un terme el següent. **2. raó de semblança** Donades dues figures geomètriques semblants, raó entre les longituds dels elements corresponents.

- *Cast.* **1.** razón. **2.** razón de semejanza.

real, nombre Cadascun dels nombres que es pot obtenir en mesurar magnituds contínues.

- *Cast.* número real.

recobriment d'un conjunt Família de subconjunts d'un espai donat, tal que la seua reunió conté un conjunt que es diu *recobert per la família*.

- *Cast.* recubrimiento de un conjunto.

rectangle *m.* Paralelogram que té els quatre angles rectes.

- *Cast.* rectángulo.

recte -ta **1.** *adj.* Rectilini. **2.** Dit d'un angle que té l'altura perpendicular a la base. **3. f.**

a. Línia que en l'espai ordinari dona la distància més curta entre dos punts. **b. recta real** Conjunt de tots els nombres reals, juntament amb la seua representació en una recta graduada.

- *Cast.* **1.** recto -ta. **2.** recto. **3. a.** recta. **b.** recta real.

redó -ona *adj.* **1.** De figura circular. **2.** Esfèric.

- *Cast.* redondo -da.

reduir *tr.* Canviar la forma d'una expressió sense canviar-ne el valor.

- *Cast.* reducir.

referència, sistema de Conjunt format per un punt d'un espai afí i una base de

- l'espai vectorial associat.
- *Cast.* sistema de referencia.
- reflexiva, relació** En un conjunt, relació binària en la qual tot element del conjunt està relacionat amb ell mateix.
- *Cast.* relación reflexiva.
- regla** *f.* Mètode prescrit per a fer una operació o per a resoldre un determinat problema.
- *Cast.* regla.
- regressió** *f.* Estudi de la millor aproximació d'una variable estadística a partir d'una família donada de variables estadístiques.
- *Cast.* regresión.
- regular** *adj.* Dit d'una figura en què tots els elements de la mateixa categoria (costats, angles, etc.) són iguals entre ells.
- *Cast.* regular.
- relació** *f.* Lligam entre diversos elements d'un conjunt.
- *Cast.* relación.
- residu** *m.* **1.** Resultat de la subtracció. **2.** *esp.* En la divisió, resultat de restar del dividend el producte del divisor pel quocient enter.
- *Cast.* resto.
- resoldre** *v. tr.* **1.** Trobar la solució d'una equació o d'un sistema d'equacions o inequacions. **2. resoldre un triangle** Determinar, a partir dels elements coneguts, els altres elements desconeguts d'un triangle donat.
- *Cast.* **1.** resolver. **2.** resolver un triángulo.
- resta** *f.* Subtracció.
- *Cast.* resta.
- restar** *v. tr.* Operar una subtracció.
- *Cast.* restar.
- restricció d'una aplicació** Donats una funció $f:A \rightarrow B$ i un subconjunt A' de A , funció $f':A' \rightarrow B$ que pren els mateixos valors que f per a tot element de A' .
- *Cast.* restricción de una aplicación.
- resultant** *f.* Vector equivalent a la suma de dos vectors.
- *Cast.* resultante.
- reticle** *m.* Conjunt ordenat en el qual dos elements qualssevol tenen un *suprem* i un *ínfim*.
- *Cast.* retículo.
- revolució** *f.* Moviment d'una figura entorn d'un eix.
- *Cast.* revolución.
- rombe** *m.* Paralelogram que té els costats iguals, en particular el que no té els angles rectes.
- *Cast.* rombo.
- romboedre** *m.* Paralelepípede les cares del qual són rombes.
- *Cast.* romboide.
- rotació** *f.* Transformació geomètrica que conserva les distàncies, els angles i l'orientació de les figures.
- *Cast.* rotación.

S

secant **1. a.** *adj.* Dit d'un parell de línies o de superfícies que es tallen. **b.** *adj.* i *f.* Dit de la recta que talla una circumferència en dos punts. **c.** Dit de la recta (el pla) que talla una corba (una superfície) sense ser-ne tangent. **2. f.** Funció trigonomètrica definida com $1/\cos a$.

- *Cast.* secante.

segment *m.* Part d'una recta compresa entre dos punts fixats.

- *Cast.* segmento.

sella, punt de En una funció real de diverses variables aquells punts estacionaris que no són màxims ni mínims.

- *Cast.* punto de silla.

semblança *f.* Transformació geomètrica que conserva els angles i on la raó de les distàncies entre la figura original i la transformada són constants.

- *Cast.* semejanza.

sencer, nombre Nombre enter.

- *Cast.* número entero.

sèrie *f.* Suma indicada d'un conjunt ordenat de termes, funcions, potències, etc.

- *Cast.* serie.

signe *m.* Símbol emprat per a indicar una operació o caracteritzar una magnitud.

- *Cast.* signo.

símbol *m.* Signe gràfic de qualsevol mena utilitzat per a representar quantitats, relacions o operacions.

- *Cast.* símbolo.

simetria *f.* Correspondència de dimensions, forma i posició, respecte a un punt, una línia o un pla, dels diferents elements d'un conjunt o de dos o més conjunts entre ells.

- *Cast.* simetria.

simètric -a *adj.* **1. a.** Que té simetria. **b.** Dit de la matriu quadrada que és simètrica respecte a la seua diagonal principal. **2. relació simètrica** Relació binària tal que si un element és relacionat amb un altre, aquest també ho és amb el primer.

- *Cast.* **1.** simétrico -ca. **2.** relación simétrica.

simplificar *v. tr.* Convertir una expressió en una altra d'equivalent, però més simple.

- *Cast.* simplificar.

singular *adj.* **1.** Dit del punt d'una corba o d'una superfície que és isolat, o no admet tangent, o és un punt d'encreuament. **2.** Dit de la solució d'una equació diferencial que no és deduïble de l'anomenada *solució general*.

- *Cast.* singular.

sinus *m.* Relació entre la projecció d'un segment d'un dels costats d'un angle sobre la normal a l'altre costat i el segment mateix.

- *Cast.* seno.

solució *f.* Cadascuna de les quantitats que satisfan les condicions d'un problema, especialment d'una equació.

- *Cast.* solución.

sostraure *v. tr.* Fer una subtracció.

- *Cast.* sustraer.

submúltiple -a *adj.* Dit del nombre o la quantitat contingut en un altre un nombre exacte de vegades.

- *Cast.* submúltiplo.

subtracció *f.* Donats dos nombres *a* (*minuend*) i *b* (*subtrahend*), operació con-

sistent a determinar el nombre c (*residu*) tal, que $c + b = a$.

- *Cast.* sustracción.

subtrahend *m.* En una subtracció, nombre que restem del minuend.

- *Cast.* substraendo.

successió *f.* Conjunt d'elements ordenats seguint l'ordre dels nombres naturals N .

- *Cast.* sucesión.

suma *f.* Es diu *suma de dos nombres naturals* a i b , cardinals respectivament de dos conjunts disjunts A i B , al cardinal de $A \cup B$.

- *Cast.* suma.

sumand *m.* Cadascuna de les quantitats a sumar per a obtenir una suma.

- *Cast.* sumando.

sumatori, signe *Signe*, representat per Σ , que s'empra per a simplificar una notació additiva.

- *Cast.* signo sumatorio.

superfície *f.* Conjunt de punts de l'espai que poden ser determinats per dos paràmetres.

- *Cast.* superficie.

suprem *m.* Menor de les cotes superiors.

- *Cast.* supremo.

T

tancat -ada *adj.* **1.** Dit de la corba que no té punts finals. **2.** Dit del conjunt el complementari del qual és obert.

- *Cast.* cerrado -da.

tangent **1.** *adj.* Que toca en un sol punt una línia o una superfície. **2.** *f.* Raó trigonomètrica definida per a un angle com la raó entre el sinus i el cosinus.

- *Cast.* tangente.

tendir *v. intr.* Moure's en una determinada direcció aproximant-se tant com es vol a un punt sense arribar-hi.

- *Cast.* tender.

tensor *m.* Ens matemàtic que posseeix un determinat sistema de components en cada sistema referencial que es considere i tal que, sota transformacions de coordenades, les components del tensor varien d'acord amb una transformació predeterminada.

- *Cast.* tensor.

teorema *m.* Qualsevol proposició matemàtica que pot ser demostrada a partir d'unes hipòtesis, uns axiomes o altres proposicions demostrades anteriorment.

- *Cast.* teorema.

teoria *f.* Conjunt de principis referents a uns determinats conceptes que inclou tant els axiomes postulats sobre aquests com les conseqüències que d'aquests axiomes han sigut deduïdes lògicament.

- *Cast.* teoría.

terme *m.* **1. a.** Cadascuna de les parts que formen una expressió algèbrica. **b.** Cadascuna de les parts que apareixen a l'esquerra o a la dreta d'una igualtat o desigualtat. **2. terme general** Terme que conté

paràmetres, de manera que, particularitzant els valors d'aquest, s'obté tots els termes específics d'un conjunt donat. **3. terme independent** En un polinomi o en una equació, terme que no afecta cap incògnita.

- *Cast.* **1.** término. **2.** término general. **3.** término independiente.

tetraedre *m.* Poliedre de quatre cares.

- *Cast.* tetraedro.

topologia *f.* **1.** Part de la matemàtica que estudia aquelles propietats dels conjunts que no són alterades per les transformacions contínues. **2.** Família de subconjunts, dits oberts, d'un conjunt E , dit *espai topològic*, tal que el conjunt buit i E pertanyen a la família, i també hi pertanyen la unió de qualsevol número d'oberts i la intersecció finita d'oberts.

- *Cast.* topología.

topològic, espai Conjunt en què s'ha definit una topologia.

- *Cast.* espacio topológico.

torsió d'una corba Valor numèric, definit per a cada punt d'una corba, que expressa quant se separa la corba considerada d'una corba plana en un entorn del punt considerat.

- *Cast.* torsión de una curva.

transformació *f.* Aplicació bijectiva d'un conjunt en un altre i en particular en ell mateix.

- *Cast.* transformación.

transitiva, relació Relació binària en un conjunt tal que si dos elements estan relacionats i el segon ho està amb un tercer, aleshores el primer està també relacionat

amb l'últim.

- *Cast.* relación transitiva.

translació *f.* Transformació geomètrica que conserva distàncies, angles i orientació.

- *Cast.* translación (o traslación).

transposar *v. tr.* En una matriu, canviar files per columnes.

- *Cast.* transponer.

trapezi *m.* Quadrilàter que té dos costats oposats paral·lels i els altres dos no paral·lels.

- *Cast.* trapecio.

trencat *m.* Fracció.

- *Cast.* quebrado.

triangle *m.* Figura formada en unir tres punts no alineats amb tres segments de línia recta.

- *Cast.* triángulo.

triedre *m.* Figura formada per tres línies no coplanàries que es tallen en un punt.

- *Cast.* triedro.

trigonometria *f.* Part de la matemàtica dedicada a l'estudi de les relacions entre les amplituds dels angles i les longituds dels segments que els costats determinen en les rectes que tallen.

- *Cast.* trigonometría.

U

uniforme *adj.* Adjectiu que s'aplica a determinades propietats per tal d'indicar que es compleixen d'una manera especialment estricta.

- *Cast.* uniforme.

unió *f.* Conjunt format pels elements que, almenys, pertanyen a un dels conjunts considerats.

- *Cast.* unión.

unitari -ària *adj.* **1.** Referent a la unitat. **2.**

Dit de la matriu tota formada per zeros excepte la diagonal principal, on hi ha uns, i de la transformació associada.

- *Cast.* unitario -ria.

unitat *f.* El nombre enter més xicotet ($u, 1$).

- *Cast.* unidad.

V

valor *m.* **1.** Quantitat numèrica. **2. valor d'una expressió** Resultat obtingut una vegada efectuades les operacions que formen part de l'expressió.

- *Cast.* **1.** valor. **2.** valor de una expresi3n.

variable *f.* Quantitat que pot prendre un conjunt de valors.

- *Cast.* variable.

variaci3n *f.* Qualsevol successi3n de n elements d'un conjunt de cardinalitat m , que s3n diferents dos a dos.

- *Cast.* variaci3n.

variància *f.* Mesura de la dispersi3n d'una variable aleat3ria respecte al seu valor mitjà.

- *Cast.* varianza.

vector *m.* Element d'un espai vectorial.

- *Cast.* vector.

vectorial, espai Grup abelià amb una llei

de composici3n externa, sobre un cos, que compleix unes determinades propietats.

- *Cast.* espacio vectorial.

veinat (o veinatge) *m.* Conjunt de punts tan pr3xims com siga necessari a un punt donat.

- *Cast.* vecindad.

v3rtex *m.* **1.** Punt en qu3 concorren els dos costats d'un angle, les cares d'un angle poliedre, etc. **2.** Punt d'un con, d'una piràmide, etc., m3s allunyat de la base.

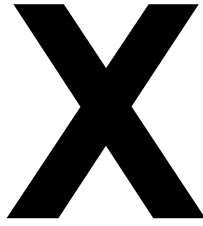
- *Cast.* v3rtice.

vertical *adj.* i *f.* Perpendicular al pla de l'horitz3.

- *Cast.* vertical.

volum *m.* **1.** Porci3n de l'espai ocupat per un cos. **2.** Grandor o mesura d'aquesta porci3n.

- *Cast.* volumen.

xarxa *f.* Aplicació d'un conjunt dirigit en un conjunt qualsevol.

- *Cast.* red.

xifra *f.* **1.** Cadascun dels signes gràfics

utilitzats per a expressar els nombres. **2.** *p.* *ext.* Nombre, número.

- *Cast.* cifra.

Z

zenit *m.* Intersecció de la vertical d'un lloc amb l'esfera celest.

• *Cast.* cenit.

VOCABULARI CASELLÀ-VALENCIÀ

A

abcisa abscissa.

abeliano, grupo grup abelià.

abierto -ta obert -a.

acumulación, punto de punt d'acumulació.

adherente, punto punt adherent.

adición addició.

afín 1. afí. **2. espacio afín** espai afí.

agudo agut.

alabeado -da guerxat -ada (o guerxo -a).

alcance abast.

aleatoria, variable variable aleatòria.

álgebra àlgebra.

algoritmo algorisme (o algoritme).

análisis matemático anàlisi matemàtica.

ángulo angle.

anillo anell.

aplicación aplicació.

apotema apotema.

arco arc.

área àrea.

arista aresta.

aritmético -ca aritmètic -a.

asíntota asímptota.

asociativa, propiedad propietat associativa.

axial axial.

axioma axioma.

B

baricentro baricentre.

base base.

binomio binomi.

bisectriz bisectriu.

biunívoco -ca biunívoc -a.

bijección bijecció.

bola bola.

C

calcular (o **contar**) comptar.

cálculo 1. càlcul. **2. cálculo de probabilidades** càlcul de probabilitats. **3. cálculo diferencial** càlcul diferencial. **4. cálculo infinitesimal** càlcul infinitesimal. **5. cálculo numérico** càlcul numèric.

cantidad quantitat.

cardinal cardinal.

cartesianas, coordenadas coordenades cartesianes.

cateto catet.

cenit zenit.

centro centre.

cerrado -da tancat -ada.

cifra xifra.

cilindro cilindre.

círculo cercle.

circunferencia circumferència.

clase 1. classe. **2. clase de equivalencia** classe

d'equivalència.

cociente quocient.

coeficiente coeficient.

combinación combinació.

combinatoria combinatòria.

compacto, disco espai compacte.

complejo, número nombre complex.

componente component.

cóncavo -va còncav -ava.

conexo, espacio espai connex.

congruencia congruència.

conjugado -da conjugat -ada.

conjunto conjunt.

conmutativo -va 1. commutatiu -iva. **2. propiedad**

conmutativa propietat commutativa.

cono con.

continua, aplicación aplicació contínua.

continuo, potencia del potència del continu.
convergente convergent.
convexo -xa convex -a.
coordenada coordenada.
corolario corollari.
correspondencia correspondència.
coseno cosinus.
cota inferior (i superior) cota inferior (*i* superior).
covarianza covariància.
cuadrado -da quadrat -ada.

cuadrante quadrant.
cuadrático -ca 1. quadràtic -a. 2. **forma cuadrática** forma quadràtica.
cuadrilátero quadrilàter.
cuantificador quantificador.
cubo cub.
cuerpo cos.
curvatura curvatura.
curvo -va corb -a.

D

dato dada.
decimal decimal.
definición definició.
demostración demostració.
denominador denominador.
denso -sa dens -a.
derivada derivada.
despejar aïllar.
desviación típica desviació típica.
determinante determinant.
diámetro diàmetre.
diedro diedre.
diferencial diferencial.

dígito dígit.
dimensión dimensió.
discreto -ta discret -a.
disjunto disjunt.
distancia distància.
distribución distribució.
divergente divergent.
división divisió.
divisor 1. i 2. divisor. 3. **máximo común divisor** màxim comú divisor.
dominio de definición domini de definició.
dominio de integración domini d'integritat.
dual dual.

E

ecuación 1. equació. 2. **sistema de ecuaciones** sistema d'equacions.
eje eix.
elemento element.
eleva 1. elevar. 2. **eleva a una potencia** elevar a una potència.
elipse el·lipse.
enésimo -ma enèsim -a.
entero, número número enter (*o* sencer).
entorno entorn.
envolvente envoltant.
equidistante equidistant.
equilátero -ra equilàter -a.
equivalencia, relación de relació d'equivalència.
equivalente equivalent.
error error.

escaleno -na escalé -ena. **esfera** esfera.
espacio espai.
esperanza matemática esperança matemàtica.
espiral espiral.
estadístico -ca 1. estadístic -a. 2. **estadístico** estadístic. 3. i 4. **estadística** estadística. 5. **estimación estadística** estimació estadística.
estocástico -ca estocàstic -a.
estructura estructura.
exacto -ta exacte -ta.
excéntrico -ca excèntric -a.
exponente exponent.
extensión extensió.
exterior 1. exterior. 2. **exterior de un conjunto** exterior d'un conjunt.
extrapolación extrapolació.

F

factor factor.
factorial factorial.
finito -ta 1. finit -a. 2. **conjunto finito** conjunt finit.
foco focus.
fórmula fórmula.

fracción fracció.
frecuencia freqüència.
frontera frontera.
función funció.

G

generar generar.
generatriz generatriu.
geodésica geodèsica.
geometría geometria.
geométrico -ca 1. geomètric -a. 2. **sucesión**
 geométrica successió geomètrica.
giro gir.

gradiente gradient.
grado grau.
gráfico -ca gràfica.
grafo graf.
grupo grup.
guarismo guarisme.

H

haz feix.
hélice hèlix.
hermítico -ca hermític -a.
hexadecimal hexadecimal.
hexaedro hexaedre.
hexágono hexàgon.
hipérbola hipèrbola.
hiperplano hiperplà.**hipotenusa** hipotenusa.

hipótesis hipòtesi.
histograma histograma.
holgura folgança.
homogéneo -a homogeni -ènia.
homotecia homotècia.
horizontal horitzontal.
huso fus.

I

ideal ideal.
idempotente idempotent.
identidad identitat.
imagen imatge.
imaginario, número nombre imaginari.
implicación implicació.
implícito -ta 1. implícit -a. 2. **función implícita** funció implícita.
incremento increment.
inducción inducció.
inecuación inequació.
infinitésimo infinitèsim.
infinito -ta infinit -a.

inflexión inflexió.
integrable integrable.
integral 1., 2. i 3. integral. 4. **cálculo integral** càlcul integral. 5. **integral definida** integral definida. 6. **integral indefinida** integral indefinida.
integrar integrar.
interior 1. interior. 2. **punto interior de un conjunto** punt interior d'un conjunt.
interpolación interpolació.
intersección intersecció.
intervalo interval.
inversión inversió.
inverso -sa 1. invers -a. 2. **función inversa de una**

función funció inversa d'una funció.
inyección injecció.
inyectivo -va injectiu -iva.
irracional, número nombre irracional.
isogonal isogonal.

isometría isometria.
isomorfismo isomorfisme.
isomorfo -fa isomorf -a.
isósceles isòsceles.
iteración, proceso de procés d'iteració.

J

juegos, teoría de teoria dels jocs.

L

lema lema.
ley llei.
límite límit.
línea línia.

lineal 1. lineal. **2. combinación lineal** combinació lineal.
logaritmo logaritme.

M

mantisa mantissa.
más més.
matemática matemàtica.
matriz matriu.
máximo -ma 1. màxim -a. **2. máximo relativo** màxim relatiu.
maximal maximal.
mediana mediana.
mediatriz mediatriu.
medida mida.
medio -ia 1. mitjà -ana. **2. media** mitjana. **3. mediana** mediana.
medir mesurar.
menor menor.
menos menys.
métrico -ca 1. mètric -a. **2. métrica** mètrica. **3.**

espacio métrico espai mètric.
miembro membre.
minimal minimal.
mínimo -ma 1. mínim -a. **2. mínimo relativo** mínim relatiu.
mitad meitat.
moda moda.
módulo mòdul.
monomio monomi.
monótono -na monòton -a.
morfismo morfisme.
muestra mostra.
multiplicación multiplicació.
múltiplo 1. múltiple. **2. mínimo común múltiplo** mínim comú múltiple.

N

natural, número nombre natural.
negativo -va negatiu -iva.
neperiano -na neperià -ana.
neutro neutre.
normado, espacio espai normat.
normal normal.

notación notació.
núcleo nucli.
nulo -la nul nulla.
numerable numerable.
numerador numerador.
número 1. nombre. **2. número.**

O

oblicuo -cua oblic -iqua.
obtuso -sa obtús -usa.
octaedro octaedre.
operación operació.
orden 1. ordre. **2. relación de orden** relació d'ordre.

ordenada ordenada.
ordenar ordenar.
origen origen.
ortogonal ortogonal.
ortonormal ortonormal.

P

par parell -a.
parábola paràbola.
paralelo -la paral·lel -a.
parámetro paràmetre.
parcial, derivada derivada parcial.
pareja parella.
partición de un conjunto partició d'un conjunt.
pendiente pendent d'una recta en un punt.
percentil centil (*o* percentil).
perímetro perímetre.
periódico -ca 1. periòdic -a. **2. fracción periódica** fracció periòdica.
periodo període.
permutación permutació.
perpendicular perpendicular.
pirámide piràmide.
plano -na 1. pla plana. **2.**
plano de coordenadas pla de coordenades.

poliedro poliedre.
polígono polígon.
polinomio polinomi.
polo pol.
porcentaje percentatge.
positivo -va positiu -iva.
potencia potència.
primitiva primitiva.
primo, número 1. nombre primer. **2. números primos entre sí** nombres primers entre ells.
prisma prisma.
probabilidad probabilitat.
producto producte.
progresión progressió.
proporción proporció.
proyección 1. projecció. **2. proyección ortogonal** projecció ortogonal.
punto punt.

Q

quebrado trencat.

R

racional 1. racional. **2. número racional** nombre racional.
racionalizar racionalitzar.
radián radiant.
radical radical.
radicando radicand.
radio radi.
raíz 1. arrel. **2. raíz de una ecuación** arrel d'una equació.

rango 1. rang. **2. rango de una matriz** rang d'una matriu.
razón 1. raó. **2. razón de semejanza** raó de semblança.
real, número nombre real.
rectángulo rectangle.
recto -ta 1. recte -ta. **2. a. recta** recta. **b. recta real** recta real.
recubrimiento de un conjunto recobriment d'un con-

junt.
red xarxa.
redondear un número arrodonir un nombre.
redondo -da redó -ona.
reducir reduir.
referencia, sistema de sistema de referència.
reflexiva, relación relació reflexiva.
regla regla.
regresión regressió.
regular regular.
relación relació.
resolver 1. resoldre. 2. **resolver un triángulo** resoldre

un triangle.
resta resta.
restar restar.
resto residu.
restricción de una aplicación restricció d'una aplicació.
resultante resultant.
retículo reticle.
revolución revolució.
rombo rombe.
romboide romboèdre.
rotación rotació.

S

secante secant.
segmento segment.
semejanza semblança.
seno sinus.
serie sèrie.
signo signe.
silla, punto de punt de sella.
símbolo símbol.
simetría simetria.
simétrico -ca 1. simètric -a. 2. **relación simétrica** relació simètrica.
simplificar simplificar.

singular singular.
solución solució.
submúltiplo submúltiple -a.
substraendo subtrahend.
sucesión successió.
suma suma.
sumando sumand.
sumatorio, signo signe sumatori.
superficie superfície.
supremo suprem.
sustracción subtracció.
sustraer sostraure.

T

tangente tangent.
tender tendir.
tensor tensor.
teorema teorema.
teoría teoria.
término 1. terme. 2. **término general** terme general.
3. **término independiente** terme independent.
tetraedro tetraedre.
topología topologia.
topológico, espacio espai topològic.

torsión de una curva torsió d'una corba.
transponer transposar.
transitiva, relación relació transitiva.
traslación (o traslación) translació.
transformación transformació.
trapezio trapezi.
triángulo triangle.
triedro triedre.
trigonometría trigonometria.

U

unidad unitat.
uniforme uniforme.

unión unió.
unitario -ria unitari -ària.

V

vacío, conjunto conjunt buit.

valor 1. valor. 2. **valor de una expresión** valor d'una expressió.

variable variable.

variación variació.

varianza variància.

vecindad veïnats.

vector vector.

vectorial, espacio espai vectorial.

vertical vertical.

vértice vèrtex.

volumen volum.